

DE KOR

MAANDORGAAN VAN
"BIOLOGIA MARITIMA"

(Opgericht 12 november 1939)

TIJDSCHRIFT VOOR ZEEBIOLOGIE

REDACTIE :

H.A. van Vlimmeren
Ridder van Doorne

Balistraat 96

DEN HAAG - 2011

Telefoon:

070 - 63.97.21 - 070 - 98.60.17

Contributie Biologia Maritima,
inclusief abonnement op het
maandblad DE KOR f 15,--
per jaar.

Giro nr. 27.83.96 ten name van
Penningmeester Biologia Maritima
te Amsterdam.

VAN DE REDACTIE

SEPTEMBER 1970

IN DIT GEVARIEERDE NUMMER VAN DE KOR TREFT U VERSCHILLENDE NAMEN VAN AUTEURS AAN, DIE NIMMER IETS VOOR DE KOR SCHREVEN.

GEINSPIREERD DOOR DE KOR 'NIEUWE STIJL' ZIJN ZIJ IN DE PEN GEKLOMMEN OM HUN ERVARINGEN EN ONTBOEZEMINGEN TE OPENBAREN.

MET HET RESULTAAT IS DE REDACTIE ZEER INGENOMEN, IMMERS HAAR STREVEN 'VOOR DE LEDEN, DOOR DE LEDEN' GAAT DAARMEE IN VERVULLING. DAT VELE LEDEN DIT VOORBEELD MOGE VOLGEN IS ONZE WENS.

A PROPOS, HEEFT U MEEGETELD ? DIT IS ALWEER HET DERDE OFFSET NUMMER.

DIT NUMMER BEVAT :

<i>Van de redactie</i>	125
<i>Van de afdelingen</i>	126
<i>Tropische zoutwaterliefde</i>	127
<i>Een begin</i>	129
<i>Uit de pers</i>	132
<i>Tip van de maand</i>	134
<i>Vacantie bij Cap Gris-Nez</i>	135
<i>Nieuwe hulpmiddelen</i>	140
<i>Boekbesprekingen</i>	143

VAN DE AFDELINGEN

WERKGROEP TROPISCH ZEEAQUARIUM, AMSTERDAM

Op initiatief van enige leden van de afdeling Amsterdam van de vereniging *Biologia Maritima* is een werkgroep gevormd die de mogelijkheden van het tropisch zeeaquarium voor de liefhebber nader wil bestuderen.

In het bijzonder zullen in studie worden genomen de aquariumtechniek in de huiskamer, de houdbaarheid van koraalvissen, lagere dieren, wieren en algen en de hoedanigheid van handelsartikelen.

Strikt wetenschappelijk onderzoek uiteraard overlatend aan daarvoor ingerichte instituten, wil de werkgroep de resultaten van dit onderzoek nader beschouwen uit het oogpunt van de liefhebberspraktijk. Daartoe zal literatuurstudie worden verricht.

Daarnaast zal groot gewicht worden toegekend aan de eigen ervaring van de liefhebber. Getracht zal worden deze ervaring te bundelen door het houden van enquêtes en het doen van navraag. Door het uitwisselen van gegevens en het publiceren van eventuele conclusies, wil de werkgroep trachten iets bij te dragen tot de ontwikkeling van de liefhebberij. Daarbij zal ook de kostenfaktor in het oog worden gehouden.

Tot de werkgroep kunnen toetreden leden van de afdeling Amsterdam die menen een bijdrage te kunnen leveren op het gebied van literatuurstudie, praktijkervaring of anderszins.

Niet-leden kunnen toetreden als corresponderend lid.

Aan eventuele publicaties zal steeds een kritische groepsbespreking voorafgaan.

Reacties worden gaarne ingewacht bij de correspondent van de werkgroep, de heer B. Wardenaar Jr., Amstelveenseweg 998 hs te Amsterdam, tel. 020-735759.

TROPISCHE ZOUTWATERLIEFDE

Er zijn duidelijk twee vormen van deze merkwaardige zielstoestand. De meest voorkomende is een liefde op het eerste gezicht. Ze komt spontaan bij u op als ge ergens de verbazingwekkende mengeling van vorm en kleur te aanschouwen krijgt die een tropisch zeeaquarium te zien kan geven. Gaat vervolgens de bewondering voor het boeiende en wonderschone stukje onderwaterwereld gepaard aan een gezonde dosis nieuwgierigheid en een direct verlangen iets daarvan zelf te willen bezitten, zo maar in een bakje in je eigen huis, dan is deze vorm van zoutwaterliefde al aardig op weg om ongeneeslijk te worden. Dan zit het er dik in dat ge kosten noch moeite zult sparen om uw droom werkelijkheid te zien worden.

Gevaarlijker nog is de andere vorm van de omschreven kwaal, die eerst langzaam tot ontwikkeling komt, maar dan toch uiteindelijk leidt tot een even kloek als overmoedig besluit om een tropisch zeebakje te gaan inrichten, ongeacht de te verwachten moeilijkheden en met achteloos voorbijgaan van vriendschappelijke waarschuwingen. Men zal u zeggen, dat ge uw geld beter kunt besteden, dat ge alleen de vissenhemel aan meer inwoners zult helpen en dat overigens - als het nu met alle geweld zout moet zijn - de Noordzee en de Middellandse Zee betere wingebieden zijn omdat je daar zelf op vangst kunt gaan, kortom, men zal u zeker het gevoel geven dat ge begint tegen beter weten in. Maar is de uitdaging eenmaal aanvaard, dan heeft de tropische zoutwaterliefde overwonnen en zal de ban eerst wijken als de laatste middelen zijn uitgeput.

Ge bouwt of koopt dus een bak, gaat die inrichten en voorzien van verwarming, licht en lucht en een filterinstallatie. Vervolgens koopt ge de eerste bewoners en daarvan blijft dan met wat geluk een groter of kleiner gedeelte in leven. Maar ge zijt geboeid en nieuwgierig. Ge ontdekt het voedsel- en het algenprobleem. En als het dan goed is, schaft ge u (altijd te laat) de nodige literatuur aan en begint te studeren! Dan kunnen er twee dingen gebeuren: ge bezwijkt onder de last van de vele theorieën en geeft het bijtijds op, of ge weigert u gewonnen te geven. Dan kan het met veel vallen en opstaan gebeuren, dat er een ogenblik

komt waarop ge uw bezoekers een niet onaardige bak kunt tonen en op hun vraag of dat nu moeilijk is, achteloos kunt antwoorden: wel nee, het gaat eigenlijk vanzelf, elke dag een beetje voer en eens in de week een emmertje vers water !

Ik wens niemand een ernstige uitbarsting van tropische zoutwaterliefde toe, maar als het dan toch gebeurt, waarde lezer, neem dan tenminste kennis van enige vakliteratuur, die u enig soelaas zal geven.

Hieronder een minilijst:

Frank de Graaf, Handboek voor het tropisch zeeaquarium,
Strengolt's Uitgeversmij Amsterdam

Wolfgang Wickler, Das Meeresaquarium, Kosmosuitgave,
Franck'sche Verlagshandlung Stuttgart

Jürgen Grobe, Das Korallenaquarium,
Alfred Kernen Verlag, Stuttgart

Ir.D.G.Romijn - Haarlem

EEN BEGIN

De wens een stukje zee in huis te hebben dateert nog uit mijn jeugdijaren toen ik samen met mijn vriend een stuk of 5 zoetwater aquaria hield. Maar toen leefde ik nog hoog en breed (en droog) in Zwitserland, dus ver van alle zeeën. Het idee heeft mij nooit helemaal losgelaten en nu ik toch in Holland woon, heb ik besloten maar een aanloopje te nemen. Gelezen had ik wel wat maar meestal ging het over tropische dieren of over een heleboel moeilijkheden. Wel, ik ben begonnen met een gewone bak te kopen (60x45x45), een buitenfilter zo als voor zoetwater gebruikelijk en afdoende is en een krachtige luchtpomp (Rena 100). Het water haalde ik van IJmuiden in plastik vuilniszakken. Aan dieren 4 garnalen, 2 steurkrabben, een paar paarde-anemonen en een strandkrab. Dit was in september 1968. De bak stond in een klein kamertje bij het raam, centraal verwarmd en met onvoldoende ventilatiemogelijkheid. Dus met de temperatuur zat ik erg te tobben. Met verduisteren en ijsblokjes etc. kon ik de temperatuur rond de 20° C. houden, voor noordzeedieren wel hoog, maar de dieren bleven leven. De krab groeide tegen de verdrukking in en ik moest hem midden in de winter naar zee brengen.

Inmiddels kreeg ik via kennissen contact met "Biologia Maritima" en dus wat preciesere informatie over een en ander. I.v.m. te verwachten familie-uitbreiding moest het aquarium uit dit kamertje en staat nu in een nis in de gang. Dit heeft diverse voordelen: geen direkt zonlicht, geen radiator dichtbij en nog een voordeel waar ik straks op terugkom. Tijdelijk werkte ik nog met een grotere filter gemaakt uit een lege accu, maar ik kwam er toch niet onderuit een waterpomp te kopen. Mijn keuze viel op de Eheim 386 met filter.

Dit was een heel belangrijke stap. De dieren gingen zich zichtbaar beter voelen (anemonen gingen open, schelpen bleven in leven etc.). Maar veel zorgen had ik nog met de watertemperatuur. Vooral toen de zomer zo warm begon te worden. Ik behielp mij door de filter in een plastik emmer met water te zetten en geregeld te verversen. Dit was een nogal tijdrovende procedure en had weinig effect. Ik ging toen over naar een ander koelsysteem: Een stuk plastikbuis (zoals gebruikt voor elektrische leidingen) van ca. 1 m. boog ik galgvormig (w-vorm). Ik vulde

de buis met droog zand en boog deze in kokend water. Nu legde ik met tuinslang een leiding door de muur achter de bak naar het fonteintje van het daarachterliggende WC. Zodoende kan ik leidingwater laten circuleren uit de kraan via de tuinslangleiding door de bak terug naar het fonteintje. Met deze nog wel wat primitief aandoende installatie bereik ik een watertemperatuur tussen 16 en 18 graden. Dit had opnieuw een prettige invloed op het welzijn van de dieren.

De dieren :

Ik heb helaas geen dagboek bijgehouden, daarom kan ik niet erg precies zijn t.a.v. vindplaatsen en duur van houden. Zoals reeds gezegd waren mijn eerste dieren:

Zandgarnalen (crangon crangon). Deze zijn goed te houden, bij mij na enkele maanden achter elkaar aan gebrek aan zuurstof overleden. Zij hebben fijn zand nodig waaronder zij zich dan ook meestal verscholen houden. Dus niet erg aantrekkelijk voor lange duur.

Steurkrabben (Palaemonetes varians). Ik had er twee, een leeft nog. Beiden hield ik langer dan een jaar. Erg bewegelijk en mooi getekend voor beginners uitermate aan te bevelen. Een keer kon ik getuige zijn van een "velverwisseling". De steurkrab maakte schokkende en stotende bewegingen voor en achteruit, trok z'n ogen in en slipte bliksemsnel uit z'n oude pantser; dit geheel was een kwestie van enkele seconden.

Strandkrab (Carcus maenas). Eigenlijk geen aquariumbeest, tenminste dit wordt telkens weer door ervaren mensen gezegd. En toch is zij voor m'n familie het aantrekkelijkste dier en ik heb mede door aandringen van hen telkens weer zo'n beest meegenomen. Na ca. 3 maanden breng ik ze dan weer terug naar zee. Een keer hoefde dit niet, want tijdens mijn afwezigheid verliet het dier de bak en vond de "droogdood" onder de piano. Attentie dus, krabben klimmen vrij gemakkelijk uit de bak.

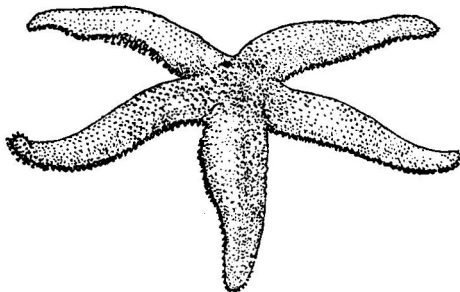
Anemonen: (waarschijnlijk allemaal paardeanemonen (Actinia equina)) in verschillende kleuren (grijs-wit, oranje-geel, groen-blauw). In het begin heb ik deze dieren nog één voor één gevoed met een glazen buisje, zoals het in de boeken staat. Maar dit doe ik al lang niet meer en blijkt ook niet nodig te zijn. Twee groen-blauwe exemplaren nam ik in mei '69 uit Zeeland (Oostkapelle) mee, zij overleefden de nogal lange en hete tocht goed, in tegenstelling tot de zeesterren. Deze twee bevalt het moet ik aannemen aardig goed, want het zijn er al lang niet meer twee, maar tientallen. Het beest blijft gedurende dagen gesloten, er

zijn duidelijk bulten te zien.

Plotseling is het dier dan "gekrompen" en rond het beest zijn er talloze hele kleine anemoontjes.

Zeeëgel: een groene zeeëgel (*Psammechinus miliaris*) heb ik verleden jaar aug/sept. 's ochtends vroeg bij Scheveningen gevonden. Hij leeft nog, alleen zit hij meestal in een donker hoekje van de bak verscholen en is dan nauwelijks te zien.

Zeesterren : (*Asterias rubens*) de 3 exemplaren, die ik tegelijk met de zeeëgel bij Scheveningen ving gingen ondanks snel en koel transport binnen enkele weken dood. Nu heb ik ± een maand geleden weer 2 exemplaren bij Scheveningen weggehaald en die maken het tot nu toe ogenschijnlijk goed. Zij zitten ook vaak tussen stenen en zijn dan dagen onzichtbaar.

Vissen : Hier heb ik maar met 2 soorten enigszins ervaring.

Meun (*Onos mustelus*) Ook uit Scheveningen, hij leefde ± 2 maanden en was nooit erg op z'n gemak, schuw en schrikachtig.

In het najaar 1969 ving ik weer bij Scheveningen 5 kleine Grondels, (4 bleven leven, één hiervan kreeg opgezette kieuwen en is enkele weken geleden overleden.) De drie overigen doen het vrij goed.

Dit zijn tot nu toe in het kort mijn ervaringen met de zeebak. Als hulpmiddel gebruik ik nog sinds kort met goed succes de hw indicator solution voor ph schatting (meten kan men dit echt niet noemen), en de Hilena ph stabilisator.

In de toekomst hoop ik nog eens aan een heremiet-kreeft te komen. De ijzerframe-bak hoop ik gauw te kunnen vervangen door een zelfgebouwde Eternit-bak. Ook hoop ik deze dan middels een kompressor te kunnen koelen.

H. Hunziker

UIT DE PERS

De bacteriologische verontreiniging van het water dreigt Zeeland aan te tasten in een van de hoofdpeilers van haar bestaan n.l. de recreatie. Dit zei Drs C. Bakker van het Deltainstituut te Ierseke, vrijdagavond op een hearing in Goes. Deze bijeenkomst werd georganiseerd door de nog jonge vereniging "Milieuhygiëne Zeeland" die ernaar streeft zoveel mogelijk mensen te laten meedenken over de problemen rond de verontreiniging van lucht, bodem en water

Naast Drs Bakker hielden Dr S.A. Velds van het K.N.M.I. te De Bilt en Drs F. Muller van de Economische Hogeschool te Rotterdam een inleiding. Het accent van de avond kwam te liggen op de watervervuiling. Drs Bakker pleitte voor een strenge controle op de lozing van chemische stoffen. Hij noemde het een schandaal dat Hoechst nog altijd endosulfan op de Rijn mag lozen. Naar aanleiding van het recente Belgische rapport over de hygienische toestand van de verschillende Europese stranden waarbij Scheveningen en Vlissingen als gevaarlijk voor de gezondheid uit de bus kwamen, zei Drs Bakker: "er wordt wel eens gezegd dat de Belgische rapporten onbetrouwbaar zijn omdat er slechts een paar steekproeven genomen zijn. Het is echter echter weinig hoopgevend dat de RIZA-rapporten over de toestand van het water nog steeds niet in de openbaarheid zijn gekomen." "We hebben cijfers nodig", aldus Drs Bakker "en niet de geruststellende verklaring van de RIZA directeur dat hij wel overal in zee durft te springen."

Drs Bakker wees nog op een ander minder bekend aspect van de waterverontreiniging n.l. de bemesting van het water. Doordat er een groot aantal minerale voedingsstoffen bijv. fosfaten in het water komen groeit het plankton. Er komt meer vis en de vangsten worden groter. Het gevolg van deze overbemesting van de zee is echter dat er degeneraties ontstaan bij de vissen en dat bijv. mosselen en oesters ongeschikt voor consumptie worden. Ook het onderwerp groengordels kwam ter sprake. Dr S.A. Velds was van mening dat de groengordels wel de stofdeeltjes uit de verontreinigde

lucht wegvangen, maar dat de lichtere gasvormige deeltjes over de bodem heen zullen gaan. Hoogstens zouden de bomen ervoor kunnen zorgen dat er meer turbulentie in de lucht komt waardoor de concentratie van de verontreiniging minder wordt. Verder was Dr Velds van mening dat men 25 jaar geleden al groengordels had moeten aanleggen wilden ze nu effectief zijn. Bovendien zullen er maar weinig loofbomen zijn die kunnen gedeien in een verontreinigd milieu. In het Sloegebied zal tevens de zilte wind de bomen in hun groei remmen.

BAILLONI'S LIPVIS in de Noordzee.

Op 12 december 1969 werd door de TX 34 in de buurt van het lichtschip "Texel" een bijzondere lipvis gevangen.

Na determinatie bleek dat het de tweede vangst voor Nederland was van Bailloni's lipvis (*Crenilabrus bailloni*).

Deze vis hoort thuis langs de kusten van Noord West Afrika en in een deel van de Middellandse Zee.

Als voedsel dienen schelp- en schaaldieren.

Het gevangen exemplaar heeft een plaats gekregen in het Zoölogisch Museum te Amsterdam.

SCHELLEN

Een wereld van ongekende schoonheid.

Het natuurhistorisch Museum te Tilburg houdt onder deze naam tot 1 oktober a.s. een tentoonstelling waarin de vormenrijkdom van de schelpen wordt getoond en tevens aandacht wordt besteed aan het gebruik van schelpdieren door de mens.

De tentoonstelling is dagelijks van 14.00 tot 18.00 uur geopend. Toegang f 0,50 voor volwassenen, kinderen f 0,35.

ADVERTENTIE

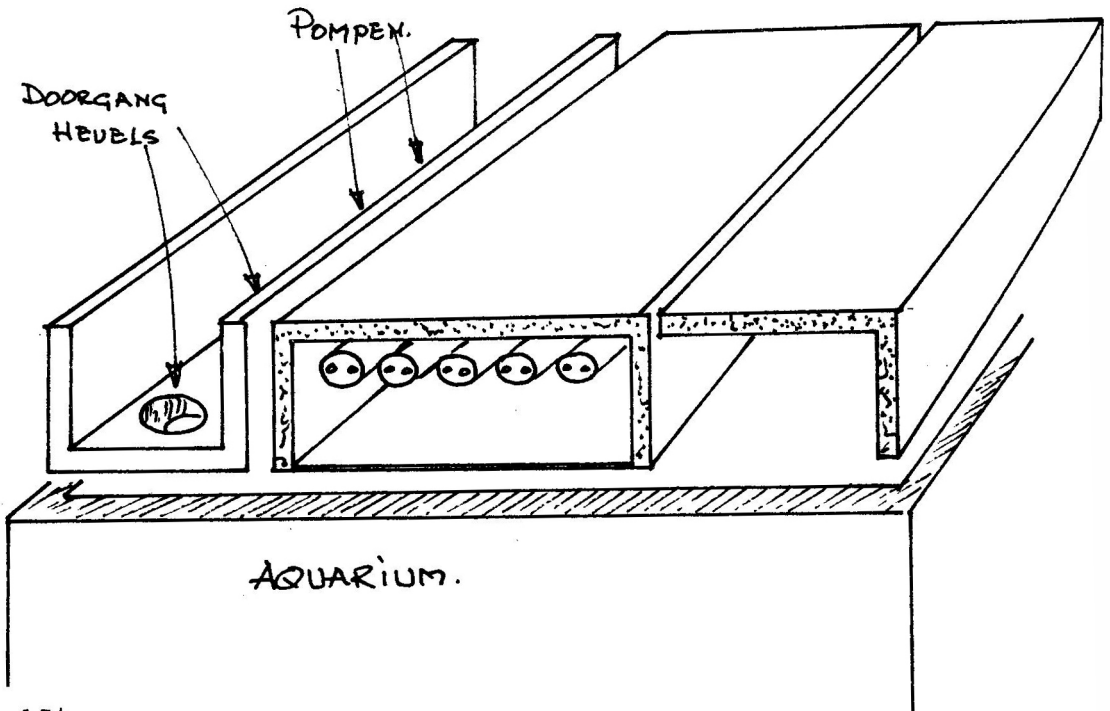
Gevraagd: Oude nummers van DE KOR, eventueel te ruilen tegen oude nummers van HET ZEEPAARD.

Aanbiedingen aan: G.R. Heerebout, Wagnerplein 6, Leiden.

TIP VAN DE MAAND

Sinds geruime tijd hebben we een lichtkap op het aquarium, die beter bevalt dan al zijn voorgangers. De kap bestaat uit drie losse delen: het achterste kompartiment is een "goot" waarin de pompen staan. Het middelste kompartiment bevat 5 TL buizen van 40 Watt en is door een glasplaat (in sponning) afgesloten. Het blijkt, dat de caulerpa even goed groeit als zonder de glasplaat, bovendien treedt er nu geen condenswatervorming op aan de bedrading. Het voorste kompartiment is een los gedeelte, dat bij voeren etc. kan worden afgenomen of omhooggeklapt. (zie afbeelding)

A.A.

VACANTIE BIJ CAP GRIS-NEZ

Wie zo gelukkig is op Zuid-Beveland te kunnen overnachten, reist de volgende dag in enkele uren naar een schitterend stuk Kanaalkust: de Côte d'Opale, gelegen tussen Calais en Boulogne.

Nadat we dit kustgedeelte enige jaren hebben bezocht als "doorgaande reizigers" besloten we dit jaar te kamperen in Wissant, gelegen tussen het schiereiland van Cap Gris-Nez en de wat minder geprononceerde Cap Blanc-Nez.

We haalden de pont van Breskens om tien uur 's morgens, reden zonder enige haast via Sluis, Brugge, Oostende naar Duinkerken (Dunkerque); aten stokbrood en kaas aan een landwegje bij Oye Plage en arriveerden om 14.30 uur bij de camping La Source in Wissant.

Tot onze vreugde was er nog weinig veranderd: hetzelfde primitieve sanitair, verwilderd gras, vlierstruiken en veel zand, waarin dagelijks automobiles zichzelf klem reden. Meestal voitures van Nederlanders en Engelsen. Evenals destijds vormde dit gebeuren de ochtend en avondgymnastiek van het manvolk. Wanneer duidelijk was, dat de nieuweling niet meer heen of weer kon (geur van schroeiende koppeling), kwamen zes of zeven gediensstigen het slachtoffer bevrijden. Elke dag weer prijs.

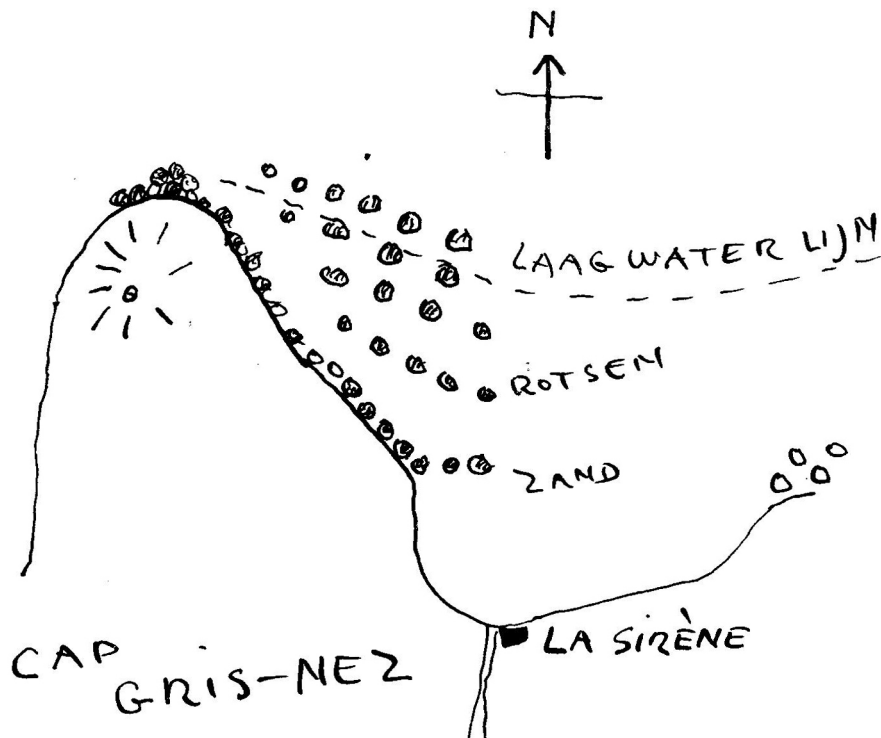
Nadat de tenten waren gezet, het loodzware imperiaal was leeggeruimd, de aanhangwagen afgekoppeld, werd de omgeving verkend.

Onze eerste tocht was naar Ambleteuse, vindplaats van zeebaarsjes, zeeappels, dahlia's en slangsterren, vervolgens namen we een kijkje in Audresselles en Wimereux.

Een gelukkig toeval bracht ons naar Cap Gris-Nez.

Wanneer U, komende uit Wissant, het gehucht Audinghen bent gepasseerd, vindt U spoedig aan Uw rechterhand een afslag naar genoemde kaap. U rijdt de gehele weg uit, tot voorbij Framzelle, tot U (in het gezicht van de vuurtoren) een afslag vindt (rechts), die vertelt, dat de weg naar het restaurant La Sirène voert, waar een privé parkeerplaats voor ruimte zorgt. Vóór de beruchte quatorze Juillet is er echter plaats genoeg op de weg en langs de weg. Tussen haakjes: er is hier ook een kleine camping voor de ras-enthousiasten: praktisch geen accomodatie en ruimte voor een dertig tenten.

Over Cap Gris-Nez als vangterrein willen we U graag wat vertellen.

Afdalend naar het strand vóór La Sirène, bevindt U zich aan een heel beschutte baai aan de Noordzijde van de kaap. U hebt hier geen last van Zuid- en Noordwestenwind en andere winden, mits niet pal Noord.

Vóór 14 juli is het hier heel rustig: enkele badgasten en lokale bewoners, enkele visbootjes met stoere zeelui in het blauw, zelfs het befaamde demente mannetje met pikante praatjes.

Voor de hengelaars: ze bijten tegen laag water en rond het hoogtepunt vloed. (waterhelderheid?). Daartussen bijten ze niet.

Lopend in westelijke richting vindt U een terrein, dat naar onze smaak het gebied van Ambleteuse nog overtreft. Het eb en vloedverschil bedraagt hier vele meters. Bij eb vindt U een strand, dat zich zo'n tweehonderdvijftig meter naar zee uit-

strekt. Er ligt geen teer en het zeewater is helder, blauwgroen van kleur, met een Sg van 1024 en hoger, bij 18° C.

Wanneer de zon schijnt en grote wolkenvelden drijven voorbij, waant men zich in Bretagne !

Het strand bestaat aanvankelijk uit stenig zand met schelpen, verder naar zee toe uit fijn zand met wat sediment, dit tot vreugde van miljoenen zeepieten, die hun hoopjes aan de oppervlakte brengen.

De steile rotswand van Gris-Nez gaat over in een slordig gestapelde laag enorme rotsblokken. Ter hoogte van de spatzone en de hoogwaterlijn, zijn de rotsen grasgroen begroeid met darmwiersoorten. Hier en daar vormen zich poeltjes, die veel steurkrabben herbergden (*P.elegans*) benevens een groot aantal *Blennius pholis*.

Het was de eerste maal, dat we blennius vingen in dit gebied. We zijn ze bij Ambleteuse nooit tegengekomen. We vonden jonge en volwassen exemplaren, mooi geelgroen geblokt en gemarmerd, de mannetjes met felrode ogen. In de lagere poeltjes vonden we ook veel jeugdvormen: 1 cm. lang, met grote vinnen. Net vlindertjes.

Het is trouwens met vindplaatsen vreemd gesteld. In het boek Vissen uit de Gaaderreeks, uitgave 1961, bewerkt door prof.dr.H.C.D.de Wit, lezen we over *Blennius pholis*: "is bij de Zeeuwse kusten niet zeldzaam, vooral bij de dijk van Westkapelle, maar ook elders is hij wel te vinden." (blz. 321).

De laatste maal, dat ik in Nederland een blennius zag vangen was in 1952, toen Ton Audretsch er drie van de Scheveningse pier afhaalde.

Ik vond ook nog een melding van E.L.Hoog uit Scheveningen (De Kor febr. 1959). In Zeeland kwam ik *Blennius* nooit tegen.

NOOT VAN DE REDACTIE

Blennius pholis is op dit moment weer in Nederland te vangen en wel op de zuidkant van de Zuiderpier van de Scheveningse havenhoofden.

Op een gerucht dat 'ze' er weer waren ging ik op 31 Augustus eens kijken en ving 3 exemplaren van ongeveer 4 cm groot. Jammer dat de beste vangplasjes door de verlenging van de havenhoofden finaal verdwenen zijn.

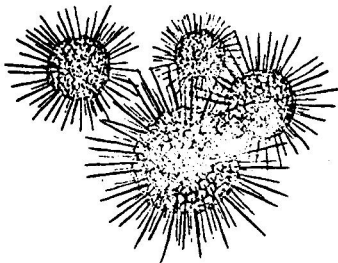
RvD

Ergens in het stollingsgesteente had zich een diepe grot gevormd, waar het zeewater tijdens eb bleef staan. Hier had zich een prachtige wiervegetatie gevormd, afgewisseld door hydroidpoliepen en *Tubularia larynx*.

Van de groenwiertjes vielen vooral de veertjes van *Bryopsis hypnoides* op.

Afdalend naar zee vonden we de rotsen begroeid met *Fucus vesiculosus* en wat *F. serratus*. Hier vonden we tussen de rotsen, vaak tegen het zand aanliggend, veel zeedahlia's (*Faelia felina*) in kleuren variërend van oranje en purperviolet tot grijsblauw en groen. Schitterende dieren, die eenmaal in Utrecht beland, onze plannen voor een aquariumkoeling aanzienlijk hebben versneld. Het wemelde hier ook van paarde-anemonen, rode, zachtrose en bruine vormen, terwijl ook de café au laitkleurige vorm met de vertikaal groengestreepte zuil rijkelijk vertegenwoordigd was. Even variabel als deze anemonen, waren de kondities in de poeltjes en plasjes.

Aan het keren van keien zijn we nauwelijks toegekomen, zodat een deel van de fauna aan ons oog is ontsnapt. Met name vonden we geen zeeappeltjes, terwijl deze hier wel moeten zitten.

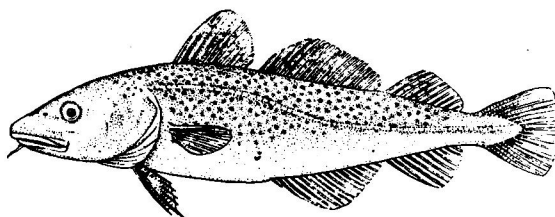
De wierzonatie eindigde abrupt, omdat de rotsen plotseling overgingen in zandstrand. We hebben bij laag water echter nog veel rotspieken uit het water zien oprijzen, terwijl de aangespoelde roodwieren een grote rijkdom onder water voorspelden. Helaas hebben we niet kunnen duiken en snorkelen, zodat we dit gebied voor een volgend artikel moeten bewaren.

De stroomgeulen waren hier heel visrijk, voornamelijk gulletjes (*Gadus callarias*), "des Moruettes" genaamd, en steenbolken (*Gadus luscus*) terwijl het ook aan harders en zeebaarzen niet ontbrak.

Aan de laagwaterlijn vonden we mosseltjes, zeepokken en veel patella's, dit ondanks de horden badgasten, gewapend met mesjes, beitels en ander gerei. Zakken vol fruits de la mer zagen we afvoeren.

Een merkwaardigheid van het strand bij Cap Gris-Nez wordt gevormd door onregelmatige rijen rotsblokken, die midden in het zand staan, ongeveer evenwijdig aan de kust (zie afb.).

De laatste 'rij' blijft bij laagwater in zee staan, ongeveer 5 meter van het strand. Rond deze rotsblokken, die soms manshoog oprijzen en die juweeltjes vormen van verticale zônering, blijven poeltjes en poelen achter, waar het goed verzamelen is! We vonden veel garnalen, strandkrabjes, zwemkrabjes (schalen van Noordzee-krabjes), heremietkreeftjes, enkele vijfdradige meuntjes, kleine zandspiering, enkele niet-geïdentificeerde pelagische visjes en een groot aantal pitvisjes

(*Callionymus lyra*). Het is vooral deze laatste soort, die ons momenteel in het aquarium veel plezier verschaft, maar daarover later meer.

Een leuke vondst vormden drie oranjegele slakdolfjes (*Liparis liparis*) ongeveer een cm. klein. Door voedselgebrek zijn deze diertjes helaas dood gegaan. Ook enkele kleine exemplaren van de zeedonderpad (*Cottus scorpius*) werden meegenomen. Deze lastige gasten zijn via tubifex en watervlooien aan het eten geslagen. Wee onze steurkrabben straks!

Een aparte vermelding verdient een soort eiland, dat tijdens laagwater is te betreden, zo'n 20 m uit de kust. We vonden hier laminaria en corallinawieren, waarschijnlijk herbergt de vrij steile wand aan de zeezijde een heleboel moois. We vonden o.a. aangespoelde zakpijpen (*molgula* en *ciona*). De zwemmer zij echter gewaarschuwd: gedurende het gehele tij staat hier een zeer felle stroom! Een ander gevaar moesten we wederom zelf ondervinden: ondanks horloge en getijtafel werd de terugtocht gemaakt met volgelopen laarzen en een natte broek. Tot zover dit kort verslag van een zeer interessant en gemakkelijk bereikbaar gebied.

Aanbevolen literatuur :

Verslag biologisch werkkamp Ambleteuse: De Kor juli 1958.

A.P. Amir - Utrecht

NIEUWE AQUARIUM HULPMIDDELEN

OZON GENERATOR

Onze hobby is ontdekt door fabrikanten die spullen voor ons gaan maken waar we veel plezier van kunnen beleven.

De Amerikaanse firma Biozonics Corporation introduceerde op de Amerikaanse markt kortgeleden 2 types Ozon generatoren die ook voor houders van het tropisch zeeaquarium van nut kunnen zijn.

Model 2 heeft een capaciteit van ca. 200 liter en kost \$ 35.95. Voor de prijs van \$ 39.96 koopt U een model met een 400 liter capaciteit.

Nogal forse prijzen voor onze begrippen, maar als je dure vissen houdt is het wel de moeite waard om ze een goede overlevingskans te geven door het inzetten van goede hulpmiddelen.

3 - PHASEN AQUARIUM FILTER

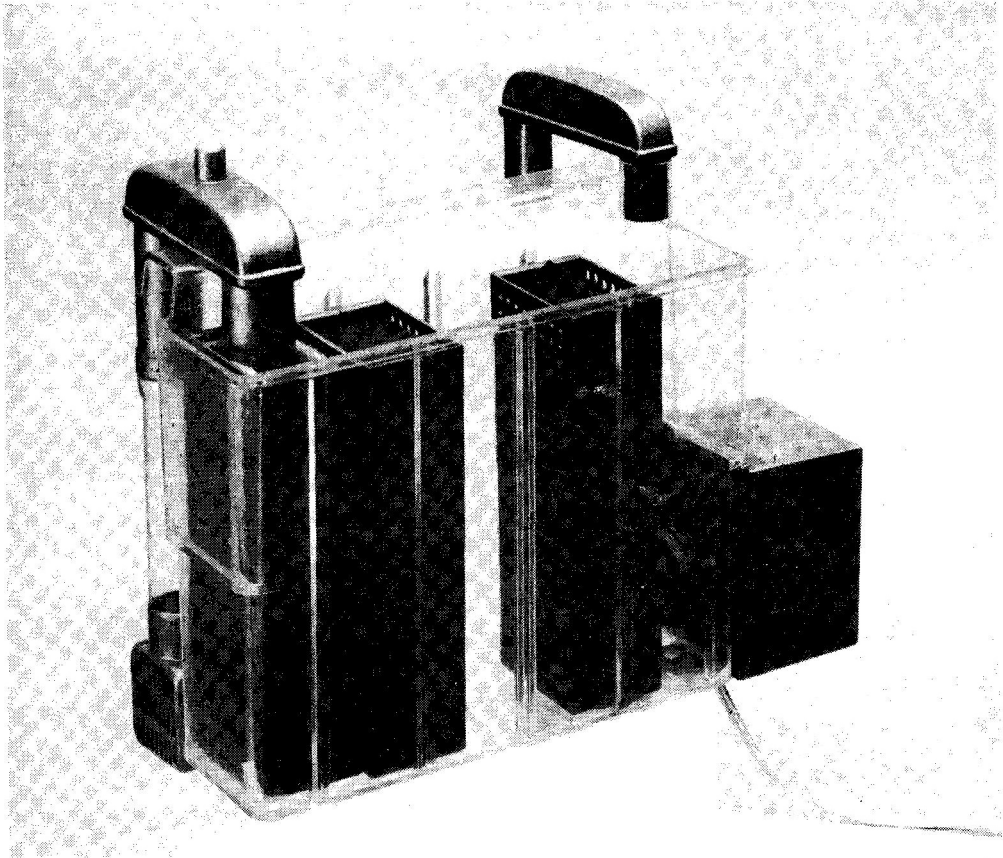
Biozonics Corporation brengt een nieuw type aquariumfilter in de handel dat een zeer groot filter oppervlak heeft.

Een speciale filter-zak houdt grof vuil tegen zodat verstopping van het filter niet snel plaatsvindt.

Uitwisselen van filterpatronen is zeer eenvoudig, evenals het inschakelen van het filtersysteem.

Het filter is voorzien van een pomp die 400 liter water per uur verpompt.

De prijs van het filter dat over enige maanden ook in Nederland te koop is ligt op ongeveer \$ 19,95.

Zuurstoftabletten

De firma Hilena heeft weer twee nieuwe hulpmiddelen ontwikkeld die ook voor de zeeaquariumhouder geschikt zijn, nl. zuurstof in tabletvorm.

Er zijn twee soorten tabletten te weten:

HILENA OXYGEN, verpakking van 10 tabletten. Elk tablet levert 40 mg moleculaire zuurstof en 5 mg depot zuurstof.

Deze tabletten geven hun zuurstof in 15-20 minuten met fijne belletjes af en zijn derhalve geschikt bij paniekgevallen (zuurstofgebrek) en tevens ter bestrijding van schimmelziekten.

HILENA OXYGEN D verpakking 10 tabletten, elk tablet levert 12 mg moleculaire zuurstof en 33 mg depot zuurstof.

Deze tabletten hebben dus een veel langere zuurstof afgifte. Bij proeven bleek dat 1 tablet ca. 3 uur lang zuurstof blijft afgeven. Ze zijn daardoor te gebruiken voor visvervoer of bij uitvallen van een pomp. Nevenwerking is weer de ziektebestrijding.

De depotzuurstof wordt bij beide tabletten slechts afgegeven als het zuurstofgehalte van het water ontoereikend is. Tevens wordt het water gezuiverd van gifstoffen. Ook voor nieuwe dieren en quarantaine gevallen kan Hilena Oxygen worden gebruikt.

De dosering is 1 tablet op 20 liter en voor vistransport 1 tablet op 5 liter water voor perioden van 6 uur.

Bij de tabletten is een uitvoerige gebruiksaanwijzing ingesloten.

De prijs ligt omstreeks f 3,- per 10 tabletten.

RvD

ADVERTEREN IN DE KOR

Gaarne maken wij U er nog eens op attent dat U als lid van de vereniging Biologia Maritima recht heeft op gratis advertentieruimte voor zover het geen handelsdoeleinden betreft. Dus heeft U een aquarium dat U kwijt wilt, of zoekt U iets te koop, geef dan de volledige tekst voor de advertentie op en wij zorgen voor kosteloze plaatsing.

De redactie heeft het recht zonodig de inhoud van de advertentie te wijzigen zonder het karakter van de inhoud te veranderen.

BOEKBESPREKING

UNDERSEA FRONTIERS.

Gardner Soule

15 x 22 cm - 253 pagina's - 37 zwart/wit foto's
Rand Mc Nally & Co - Chicago, New York, San Francisco - 1968 - \$ 6.95

Een kleine groep mannen verkent landschappen, vreemder dan die van de maan en ontmoet onbekende dieren, griezeliger dan de science-fiction schrijvers kunnen bedenken. Zij zijn de aquanauten, die door hun werk en succes gezorgd hebben voor een omwenteling in de oceanografie.

Hun werk en verrichtingen worden in dit boek door henzelf verteld, over de vreemde vondsten op onvoorstelbare diepten, van de zwerftochten door ravijnen dieper dan de Grand Canyon en over de waardevolle mineralen depots, die wachten op exploratie.

De auteur sprak met het handjevol mannen, die het beroep hebben van piloot op een onderzoekingsduikboot. Met deze 'diep-diving-submarines' berijden zij het 3e oppervlak van onze aarde, de bodem van de zee. Hun voertuig is nieuw, nieuwer dan de bemande raketten en stelt hun in staat vrij te duiken en op te stijgen.

Het is een fascinerend boek om te lezen.

RvD

VISSEN HOUDEN.

Jac. Stork

14 x 21 cm - 159 pagina's - 4 kleurplaten - vele tekeningen
Uitgeverij Keesing - Antwerpen/Amsterdam - 1e druk - 1970

Men kan de aquariumliefhebberij op 2 manieren bedrijven. De 1e manier

is de eenvoudigste: ga naar een handelaar en koop een aquarium met alles 'drop en dran' + de inhoud. Gooi vervolgens 2 x in de week een handje tubifex in het water en men 'houdt vissen'.

Een manier die vlug zal vervelen.

De andere manier is, wat velen van ons doen, zelf een bak naar maat bouwen, zelf de lichtkap in elkaar knutselen, zelf de beesten vangen en er wat over lezen en weten wat je doet. Dit weten, het hoe en waarom, stemt pelt de echte aquariumhouder. Hetzelfde geldt eveneens voor de zoetwater-aquariumhouder, al zal die de visjes niet zelf vangen, maar dan wel zelf kweken.

Voor die 2e categorie mensen is dit boek geschreven, het is geen leesboek, maar meer een vraagbaak. Hoe maak je een goedwerkend filter, hoe monteert je op de enige juiste manier een controlelampje in een circuit, hoe maak je een goedwerkende schakelklok, enz. enz.

Alleen die technische beschrijvingen maakt het boek al genoeg interessant voor de zeeaquariumhouder. Bent U daarnaast ook nog 'zoet', dan is het helemaal het einde.

RvD

HARRY FRAUCA'S BOOK OF REPTILES.

Harry Frauca

21 x 28 cm - 100 pagina's - 100 zwart/wit foto's - 12 kleurenfoto's
The Jacaranda Press - Brisbane/Sydney/Melbourne - 1966 - \$ 5.50

Een nevengebied van onze hobby is het houden van een terrarium, sterker nog de beide interesses gaan vaak samen. Ergens vindt men bij de zeeaquariumhouder wel een bakje met wat hagedissen, een slangetje of een vogelspin. Vandaar dat dit boek wel op zijn plaats is op de pagina's van DE KOR.

Het is een boek uit Australië en wie aan dat land denkt, denkt natuurlijk aan kangeroes en kaolabeertjes. Maar Australië biedt veel meer, de reptielen komen in een zeer grote verscheidenheid voor, van de gecko's via slangen tot de 'man-eating' krokodil toe.

De auteur en zijn vrouw hebben 4 jaar een groot gedeelte van Australië doorkruist en vele soorten bestudeerd en beschreven. Het resultaat is dit boek dat zeer zeker de moeite van lezen en bekijken waard is.

Zelfs tips voor het houden van reptielen ontbreken niet.